

29.04.2013

Sosiaali- ja Terveysministeriölle

Suomen Gynekologiyhdistyksen lausunto koskien terveydenhuollon henkilökunnan mahdollisuutta kieltäytyä jonkin työtehtävän suorittamisesta henkilökunnan omaan eettiseen vakaumukseen liittyen

Pääministeri Jyrki Kataisen 22.6.2011 päivätyssä hallitusohjelmassa on päätetty selvittää, onko tarvetta ja mahdollisuuksia säätää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunnalle oikeus eettisin perustein kieltäytyä jonkin työtehtäviin kuuluvan toimenpiteen suorittamisesta. Käytännössä kyseessä on mahdollinen oikeus kieltäytyä suorittamasta tai avustamasta raskaudenkeskeytyspotilaiden hoidossa omien henkilökohtaisten eettisten periaatteiden vuoksi.

Vuonna 1970 hyväksytty laki säätää edellytykset raskaudenkeskeytykselle Suomessa. Edelleen, lain mukaan raskaudenkeskeytykset suoritetaan keskeytyssairaaloissa. Käytännössä lähes kaikki keskeytykset tehdäänkin maassamme niissä julkisissa sairaaloissa, joissa on naistentautien ja synnytysten erikoisalaan liittyvää toimintaa. Raskaudenkeskeytys on siten naisen lakiin perustuva oikeus, ja se on osa julkista terveydenhuoltoa.

Laki raskaudenkeskeytyksestä on osoittautunut toimivaksi – keskeytys on yleisesti hyväksytty, keskeytykseen pääsy toteutuu maassamme pääsääntöisesti hyvin, keskeytykset tehdään raskauden varhaisessa vaiheessa ja keskeytysten ilmaantuvuus on kansainvälisesti vertaillen matala.

Raskaudenkeskeytyslain mukaan julkisessa virassa (terveyskeskus / julkinen sairaala) työskentelevä lääkäri on velvollinen ottamaan kantaa naisen raskaudenkeskeytyshakemukseen.

Raskaudenkeskeytyksiä voi suorittaa keskeytyssairaalassa toimiva laillistettu lääkäri, käytännössä naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri tai alalle erikoistuva lääkäri. Keskeytyssairaaloissa toimiva muu terveydenhuollon henkilökunta avustaa työtehtäviinsä liittyen keskeytyspotilaiden hoidossa.

Terveydenhuollossa toimiva henkilöstö kohtaa työssään päivittäin erilaisia eettisesti vaikeita tilanteita. Julkisessa virassa tai toimessa työskentelevän terveydenhuoltohenkilökunnan mahdollinen mahdollisuus kieltäytyä keskeytyspotilaiden hoidosta herättää monia kiperiä kysymyksiä. Mihin eettinen vakaumus perustuu ja kuinka sitä mitataan? Mikä on tärkeää – potilaan oikeus lakisääteiseen hoitoon vai henkilökunnan subjektiivinen oikeus määritellä omat työtehtävänsä? Avaisiko tämä alati laajenevan mahdollisuuden kieltäytyä erilaisista vaikeista työtehtävistä eettisiin periaatteisiin vedoten? Kuka sitten potilaat hoitaa?

Suomen Gynekologiyhdistyksen kanta on, että raskaudenkeskeytyspotilaiden hoito Suomessa on osa julkista terveydenhuoltoa. Kuten muidenkin potilasryhmien, myös raskaudenkeskeytystä hakevien ja siihen tulevien potilaiden mahdollisimman hyvä hoito on tärkeää. Keskeytyspotilaiden hoito kuuluu Suomessa naistentauti- ja synnytysyksikössä toimivan henkilökunnan työkuvaan.

Siten näiden potilaiden hoidosta kieltäytyvän henkilökunnan ei myöskään tule hakeutua työtehtäviin, jossa he joutuisivat hoitamaan keskeytyspotilaita. Tämä on ennen kaikkea potilaiden mutta myös henkilökunnan etu, ja on myös linjassa Suomen Lääkäriliiton keväällä 2013 päivitettyjen eettisten ohjeiden kanssa.

Suomen Gynekologiyhdistyksen kanta on, että nykyistä lakia ei näiltä osin ole tarvetta muuttaa.

Suomen Gynekologiyhdistyksen hallituksen puolesta

Johanna Mäenpää

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, professori/Tampereen yliopisto
Suomen Gynekologiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Juha Räsänen

Naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri, professori/Itä-Suomen yliopisto
Suomen Gynekologiyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtaja